

Μακεδονικά

Τόμ. 20, Αρ. 1 (1980)

Δεκατέσσερα έγγραφα των αγωνιστών Νικολάου-Ολυμπίου

Κώστας Β. Σπανός

doi: [10.12681/makedonika.409](https://doi.org/10.12681/makedonika.409)

Copyright © 2014, Κώστας Β. Σπανός

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σπανός Κ. Β. (1980). Δεκατέσσερα έγγραφα των αγωνιστών Νικολάου-Ολυμπίου. *Μακεδονικά*, 20(1), 283–306.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.409>

ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΝΙΚΟΛΑΟΥ-ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Καθώς μᾶς πληροφορεῖ ὁ Κασομούλης, μετὰ τὸ θάνατο τοῦ ἀρματο-
λοῦ Γκέγκα (1790), τὸ ἀρματολίκι τῆς Κατερίνης τὸ πῆραν στὰ χέρια τους
οἱ ἀρματολοὶ Νικόλας Τσακνάκης καὶ Νικόλας Κατερινιώτης¹. Τὸν Κα-
τερινιώτη τὸν ἀναφέρει ὁ Κασομούλης² καὶ ὡς Βαρούτα (=Μπαρούτα), ἐνῶ
ἢ Κλ. Πολύζου-Μαμέλη³ ἀναφέρει ὅτι τὸ ἀρχικὸ ἐπώνυμο τῆς οἰκογένειάς
του ἦταν Καλτέκης.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω, κι ἐφόσον θεωρήσουμε ἐγκυρα τὰ στοιχεῖα τῆς
Κλ. Πολύζου-Μαμέλη, πρέπει νὰ δεχτοῦμε ὅτι ὁ γενάρχης ἦταν μπαρου-
τάς καὶ πῆρε τὸ ἐπαγγελματικὸ ἐπώνυμο Μπαρουτάς > Μπαρούτας⁴, ἐνῶ ὁ
Νικόλας πῆρε τὸ πατριδωνυμικὸ Κατερινιώτης, ἴσως μόνο ἀπὸ τὸν Κασο-
μούλη.

Τὸ πατρωνυμικὸ Νικολάου, ἐὰν τὸ εἶχαν μόνο οἱ γιοὶ τοῦ Νικόλα Κα-
τερινιώτη-Μπαρούτα, θὰ ἦταν εὐκόλο νὰ μᾶς ὀδηγήσει στὸ συμπέρασμα
ὅτι προστέθηκε στὰ ἄλλα ἐπώνυμά τους (Καλτέκης-Μπαρούτας) καὶ τὰ
ἐπεσκίασε στὸ πρῶτο τέταρτο τοῦ 19ου αἰῶνα. Τὸ γεγονὸς ὅμως, ὅτι τὸ ἐ-
πώνυμο Νικολάου φέρνει καὶ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Νικόλα, ὁ Δῆμος Νικολάου-
'Ολύμπιος ἢ Ψαροδήμος, μᾶς ὑποχρεώνει νὰ δεχτοῦμε ὅτι τὸ πατρωνύμιο
εἶχε δοθεῖ στὴν οἰκογένειά τους πολὺ πιὸ νωρίς.

Ὁ πατέρας τοῦ Νικόλα Κατερινιώτη-Μπαρούτα, ποὺ πρέπει νὰ λεγό-
ταν κι αὐτὸς Διαμαντῆς, ὅπως κι ὁ ἐγγονός του, ὡς γιὸς τοῦ Νικόλα Καλ-
τέκη, λεγόταν Διαμαντῆς Νικολάου-Καλτέκης. Ἔτσι μπορεῖ νὰ ἐξηγηθεῖ
τὸ γεγονός, ὅτι καὶ ὁ ἄλλος κλάδος, τοῦ Ψαροδήμου, εἶναι γνωστός ὡς Νι-
κολάου.

Μετὰ τὴν κάθοδο καὶ τῶν δύο κλάδων στὴ νότια Ἑλλάδα, κοντὰ στὸ
πατρωνύμιο Νικολάου προστέθηκε καὶ τὸ πατριδωνυμικὸ 'Ολύμπιος, ὅ-
πως ἐγινε καὶ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀγωνιστές, ποὺ κατάγονταν ἀπὸ τὴ ΒΑ

1. Ν. Κασομούλη, 'Ενθυμήματα στρατιωτικά, ἐκδοσὴ «Κοσμάδακης», Α', σ. 65.

2. Ν. Κασομούλη, ἑ.ά., Α', σ. 16.

3. Κλ. Πολύζου-Μαμέλη, 'Ιστορία τοῦ Κολιντροῦ, Θεσσαλονίκη 1972, σ. 110-113.

4. Γιὰ τὸ ἀνέβασμα τοῦ τόνου στὰ ἐπαγγελματικὰ ἐπώνυμα, βλέπε ὅσα γράφει σχε-
τικὰ ὁ Ν. Π. Ἀνδριώτης, στὸ «Μακεδονικὸ Ἡμερολόγιο» 1970, σ. 34-35.

Θεσσαλία και τη ΝΑ Μακεδονία, με αποτέλεσμα να ξεχαστούν τα επώνυμα Καλτέκης, Κατερινιώτης και Μπαρούτας.

‘Ο κλάδος του Νικολάου Κατερινιώτη-Μπαρούτα

‘Ο Νικόλας Κατερινιώτης-Μπαρούτας, που άκμασε στα χρόνια 1770-1818, παντρεύτηκε δύο φορές¹. Από τους δύο γάμους του πρέπει να άποχτησε πολλά παιδιά, καθώς φαίνεται από τις μεγάλες αποστάσεις, που μεσολαβούν ανάμεσα στις χρονιές που γεννήθηκαν οι τρεις γιοί του (1790-1810).

Οι γιοί του Νικολάου Κατερινιώτη-Μπαρούτα είναι: α) ο Διαμαντής (1790-1856), β) ο Κώστας (1800-1854), και γ) ο Χαρίσης (1810-1858);. ‘Ο Κασομούλης, από λάθος, αναφέρει και 4ο γιό, τὸ Δημό², που τὸν ἀναφέρει παρκατώ κι ὡς Ψαροδήμο³. Προφανῶς, παρασύρθηκε ἀπὸ τὸ πατρωνυμικὸ Νικολάου καὶ τὸν θεώρησε ὡς γιὸ τοῦ Νικολάου Κατερινιώτη-Μπαρούτα, ἐνῶ ἦταν ἀνεψιὸς του, δηλ. ἐγγονὸς τοῦ γενάρχη Νικόλα Καλτέκη καὶ συνεπῶς ξάδερφος τοῦ Διαμαντῆ, ὅπως ἄλλωστε τὸ τονίζει καὶ ὁ ἴδιος στὴν ἐκθεσὴ του.

‘Απὸ τοὺς τρεῖς γιουὺς τοῦ Νικόλα Κατερινιώτη-Μπαρούτα, ὁ Διαμαντῆς καὶ ὁ Κώστας πρέπει νὰ ἦταν ὁμομήτριοι, διότι, ἡ μοναχοκόρη τοῦ Διαμαντῆ καὶ μία ἀπὸ τὶς πέντε κόρες τοῦ Κώστα εἶχαν τὸ ἴδιο ὄνομα ‘Ασπασία, πὺν πρέπει νὰ ἦταν τὸ ὄνομα τῆς κοινῆς γαγιᾶς τους, ἐνῶ ἡ κόρη τοῦ Χαρίση λεγόταν Χαρίκλεια.

‘Ο κλάδος τοῦ πατέρα τοῦ Ψαροδήμου

Μὲ βάση τὰ στοιχεῖα τοῦ φακέλου «Δῆμος Νικολάου-‘Ολύμπιος ἡ Ψαροδήμος», ὁ πατέρας του, πὺν εἶταν ἀδερφὸς τοῦ Νικόλα, καὶ τοῦ ὁποῖου ἀγνοοῦμε τὸ ὄνομα, εἶχε τέσσερα παιδιά: α) τὸ Δῆμο (1805- ;), β) τὴν ‘Αννα (; - ;), γ) τὸ Γιώργο (; -1822), καὶ δ) τὸν ‘Αναγνώστη (; -1823).

Μὲ ὅσα ἐκθέσαμε παραπάνω καὶ μὲ βάση τὰ ἐγγραφα πὺν παρουσιάζουμε, μπορούμε νὰ κάνουμε (ὅπωςδῆποτε, ὁμως, μὲ κάθε ἐπιφύλαξη) ἓνα σχεδίασμα μὲ τὸ γενεαλογικὸ δέντρο τῆς οἰκογένειας Νικολάου-Μπαρούτα-Καλτέκη.

1. Ν. Κασομούλη, ἔ.ἀ., Α', σ. 16.

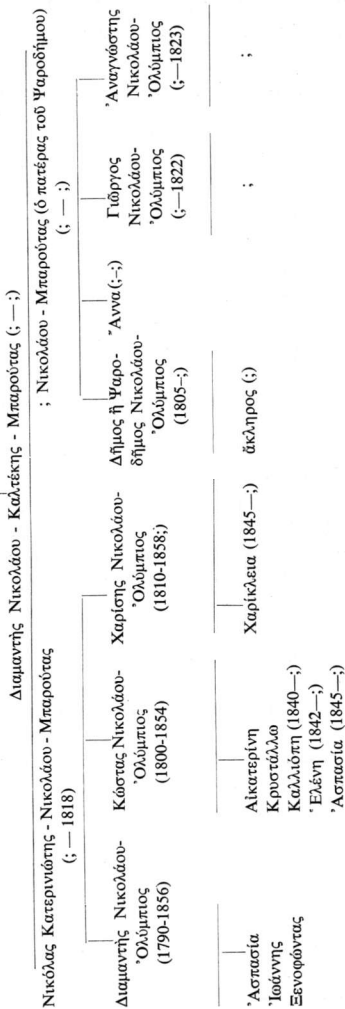
2. Ν. Κασομούλη, ἔ.ἀ. Α', σ. 11.

3. Ν. Κασομούλη, ἔ.ἀ., Α', σ. 16.

ΤΟ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ - ΟΛΥΜΠΙΟΥ (σχεδίασμα)

Νικόλας Καλτέκης [γενάρχης (; —;)]

ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Τὰ ἔγγραφα πού παρουσιάζουμε εἶναι συνολικά δεκατέσσερα. Προέρχονται ἀπὸ τὸ κουτί 159 τοῦ Ἀρχείου τῶν Ἀγωνιστῶν τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης καὶ ἀνήκουν: ἐφτά στὸ Διαμαντῆ, τέσσερα στὸν ἀδερφό του Κώστα, ἓνα στὸν ἀδερφό του Χαρίση καὶ δύο στὸν ξάδερφό τους Δῆμο ἢ Ψαροδῆμο.

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Διαμαντῆ Νικολάου-᾽Ολυμπίου

Ἀπὸ τὰ ἐφτά ἔγγραφα τοῦ Διαμαντῆ τὰ τρία δημοσιεύτηκαν ἀπὸ τὸ Γ. Χιονίδη¹. Εἶναι τὰ ἔγγραφά μας μὲ τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2 καὶ 3. Θεωρήσαμε σκόπιμο νὰ τὰ συμπεριλάβουμε ἐδῶ, γιὰ νὰ ἔχει ὁ ἀναγνώστης μας μπροστά του τὸ σύνολο τῶν ἐγγράφων τοῦ φακέλου «Διαμαντῆς Νικολάου-᾽Ολύμπιος»². Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ εἶναι:

1) Μιὰ ἀναφορὰ τῆς κόρης του, τὴν ὁποία ὑπογράφει ἡ χήρα του Μεταξιά, «πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν θυσιῶν καὶ ἀγώνων Ἐπιτροπὴν», μὲ ἡμερομηνία 16 Ἰουνίου 1865. Μὲ τὴν ἀναφορὰ αὐτὴ πληροφοροῦμαστε ὅτι ὁ Διαμαντῆς εἶχε μιὰ κόρη καὶ δυὸ γιους. Ἡ κόρη, πού ἦταν σὲ ἡλικία γιὰ γάμο, ζητεῖ προίκα γιὰ νὰ ἀποκατασταθεῖ, διότι ὁ πατέρας της πρόσφερε πολλὰ χρήματα στὸν Ἀγώνα. Ἦταν ἡ μόνη πού ἐπέζησε ἀπὸ τίς κόρες τοῦ Διαμαντῆ.

2) Ἄλλη ἀναφορὰ τῆς χήρας Μεταξιάς πρὸς τὴν ἴδια ἐπιτροπὴ μὲ ἡμερομηνία 16 Ἰουνίου 1865, μὲ τὴν ὁποία συνυπέβαλε 4 ἔγγραφα τοῦ ἀντρα της, τῶν ἐτῶν 1822-1831. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ, ἔχουν ἐδῶ τοὺς ἀριθμοὺς 4, 6, καὶ 7. Ἡ χήρα, πού εἶχε ἐγκατασταθεῖ στὸ χωριὸ Ἀχλάδι τῆς Φθιώτιδας, ἀναφέρει ὅτι μποροῦσε νὰ προσκομίσει κι ἄλλα ἔγγραφα, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκαμε, διότι ὁ ἀντρας της ἦταν πολὺ γνωστὸς σὲ ὅλους, ἀφοῦ, λέει, ὑπῆρχε καὶ τραγούδι δικό του. Τὸ τραγούδι αὐτὸ δὲν ἐντοπίστηκε σὲ καμία ἀπὸ τίς γνωστὲς συλλογὲς μὲ δημοτικὰ τραγούδια. Ἴσως ἡ Μεταξιά ἤθελε νὰ πεῖ ὅτι ὁ ἀντρας της εἶχε φήμη (ἄσμα, λέει αὐτὴ) παλιοῦ ἀγωνιστῆ, ὅπως καὶ ἦταν.

3) Τρίτη ἀναφορὰ τῆς χήρας Μεταξιάς πρὸς τὴν ἴδια ἐπιτροπὴ, μὲ ἡμερομηνία 25 Ἰουνίου 1865. Χάρη σ' αὐτὴν πληροφοροῦμαστε ὅτι στὰ 1828 ὁ Διαμαντῆς Νικολάου-᾽Ολύμπιος ἀνέβηκε στὸν Ὀλυμπο μὲ ἐντολὴ τοῦ κυβερνήτη Καποδίστρια, γιὰ νὰ ἐπαναστατήσει τὴν περιοχὴ. Τότε ἡ Μεταξιά ἐξόπλισε 200 στρατιῶτες, ὅπως τῆς ζήτησε ὁ Καποδίστριας, καὶ τοὺς μισθοδότησε γιὰ τρεῖς μῆνες. Τὸ σῶμα αὐτὸ τὸ διαίρεσε σὲ 4 μέρη καὶ

1. Γ. Χ. Χιονίδη, Ἡ ἐκστρατεία καὶ ἡ ἐπανάσταση εἰς τὸν Ὀλυμπον κατὰ τὰ ἔτη 1821-1822, Θεσσαλονίκη 1975, σ. 76-80.

2. Δὲ γίνεται λόγος ἐδῶ γιὰ τὰ ἔγγραφα πού ὑπάρχουν στὰ Γ.Α.Κ.

ὄρισε ὡς ἀρχηγούς τους τὸ Γιώργο Συρόπουλο, τὸ Χοντρογιάννη, τὸ Λιάκο Γεωργίου καὶ τὸ Θαλασσινό. Μᾶς πληροφορεῖ, ἀκόμα, ὅτι στὰ 1832 ὁ ἄντρας της ξόδεψε γιὰ πολεμοφόδια 80.000 γρόσια.

Ἀπὸ τὴν ἴδια ἀναφορὰ πληροφοροῦμαστε ὅτι ὁ Διαμαντῆς πῆρε μέρος στὰ γεγονότα τῆς Κασσάντρας (1821), τοῦ Ὀλύμπου (1822), καὶ στίς μάχες στὰ Βρυσάκια (1823), στὴ Σκίαθο (1823), κι ὅτι ξόδεψε, συνολικά, 430.000 γρόσια. Πεθαίνοντας στὰ 1856 ἄφησε 3 ὄρφανά: τὴν Ἀσπασία, τὸν Ἰωάννη καὶ τὸν Ξενοφῶντα.

4) Ἀντίγραφο τῆς διαταγῆς τοῦ προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο τοῦ Πολέμου μὲ ἀριθμὸ 2276 καὶ μὲ ἡμερομηνία 3-11-1822, γιὰ νὰ προαχτεῖ ὁ Διαμαντῆς στὸ βαθμὸ τοῦ στρατηγοῦ.

5) Ἀντίγραφο τοῦ ἐγγράφου τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ Πολέμου, μὲ ἡμερομηνία 3-12-1822, μὲ τὸ ὁποῖο γνωρίζεται στὸ Διαμαντῆ ἡ προαγωγή του στὸ βαθμὸ τοῦ στρατηγοῦ.

6) Ἀντίγραφο μιᾶς ἐπιστολῆς τοῦ κυβερνήτη Καποδίστρια πρὸς τὸ Διαμαντῆ μὲ ἀριθμὸ 12329 καὶ ἡμερομηνία 13-5-1829. Ὁ Καποδίστριας ἔγραψε στὸ Διαμαντῆ, ποῦ βρισκόταν στὴ Σκίαθο, νὰ κάμει ὑπομονή, γιατί ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Β. Ἑλλάδας εἶναι δύσκολη ὑπόθεση. Ἀκόμα τοῦ ἔγραψε ὅτι ἔδωκε ἐντολὴ στὴν Προσωρινὴ Διοίκηση τῶν Σποράδων νὰ μὴν ἐνοχλοῦνται οἱ οἰκογένειες τῶν Μακεδόνων, ποῦ κατέφυγαν ἐκεῖ, ὅπως τοῦ παραπονέθηκε ὁ Διαμαντῆς μὲ τὴν ἐπιστολὴ του τῆς 23ης Ἀπριλίου τοῦ 1829.

7) Ἀντίγραφο μιᾶς ἄλλης ἐπιστολῆς τοῦ Καποδίστρια, μὲ ἀριθμὸ 13521 καὶ ἡμερομηνία 23 Ἰουνίου 1829. Καὶ πάλι ὁ κυβερνήτης καθιστοῦσε τὸ Διαμαντῆ, ποῦ θέλει νὰ ἐπαναστατήσῃ τὴ Μακεδονία καὶ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἐλεύθερου ἑλληνικοῦ νότου. Πρέπει, τοῦ ἔγραψε, νὰ φέρεται φιλικὰ μὲ τοὺς (συνορίτες) Τούρκους, γιατί κάθε ἄκαιρη κίνηση θὰ κάνει ἀνεπανόρθωτη ζημία στὴν ἐθνικὴ ὑπόθεση, ἀφοῦ τὰ πάντα ρυθμίζονταν ἀπὸ τὰ συμφέροντα τῶν προστατριῶν (;) Δυνάμεων.

1

Λαμία 16 Ἰουνίου 1865

Πρὸς

τὴν ἐπὶ τῶν θυσιῶν καὶ ἀγώνων
Ἐπιτροπὴν κλ. κλ. εἰς Ἀθήνας

Ὁ ἀποβιώσας Διαμαντῆς Ὀλύμπιος στρα|τηγὸς κατὰ τὸ ἔτος 1822 διορισθεὶς παρὰ | τῆς τότε προσωρινῆς διοικήσεως, ἀγωνισθεὶς | κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, θυσιά|σας περιουσίαν συγγενεῖς πατρίδα, τέκνα, ἐγ-κατέλειπε μετὰ τὴν ἀποβίωσίν του, θυγατέρα εἰς ὥραν γάμου.

Ἀπομείνας μετὰ τὴν ἀποβίωσίν του / ἄνευ ἰσχυρᾶς προστασίας μὲ τρία ὄργανα / δὲν ἐδυνήθηεν νὰ ἐπαρκέσω εἰς τὸ βάρος / τῆς διαχειρίσεως τῶν ὀλίγων κτημάτων, / τὰ ὅποια ὁ σύζυγός μου μ' ἐγκατέλειπεν / βεβαρυνμένων ἁλλωστε σπουδαίως, καὶ κατὰ / συνέπειαν ἡ περιουσία μου σπουδαίως ἡλαττώθη. / Εἶναι δὲ ἀπολύτως ἀδύνατον / ἡ μόνη ἐπιζήσασα θυγάτηρ τοῦ / Διαμαντῆ Ὀλυμπίου ἐκ τῶν ἐνότων / μέσων νὰ προικισθῇ ἀναλόγως τῆς θέσεως / καὶ τοῦ ὀνόματος.

Ἐλήφθη ἤδη περὶ πολλῶν θυγατέρων ἀγῶνιστῶν πρόνοια καὶ ἀνάλογος ἀντίληψις / τὰς ἐτοποθέτησε πάλιν εἰς τὴν θέσιν / τὴν ὅποιαν αἱ δυσχερεῖς σ. 2 τῆς πατρίδος / περιστάσεις ἠνάγκασαν τοὺς γονεῖς των νὰ ἀπωλέσουν.

Δὲν εἶναι ἔργον ἡμῶν, εἶνε ἔργον τῆς / ἐπιτροπῆς, ἥτις συνηγωνίσθη, συνέπαθε / καὶ κάλλιον ἡμῶν γνωρίζει τὰς συμφορὰς / τῆς οἰκογενείας μας, νὰ προσδιορίσῃ τὸ ποσὸν / τὸ ὅποῖον διδόμενον εἰς τὴν ὀρφανὴν / πατρὸς Ἀσπασίας Διαμαντῆ / Ὀλυμπίου, θέλει ἀποκαταστήσῃ ταύτην ἀναλόγως τῶν θυσιῶν καὶ τῶν / ἀγώνων τῆς ὅλης οἰκογενείας, καὶ τῆς / θέσεως τὴν ὅποιαν κατεῖχε πρὶν ἢ ἀπορ/φανθῇ.

Εὐπειθεστάτη
Ἡ Μήτηρ αὐτῆς
Μεταξιά Διαμαντῆ
Ὀλυμπίου

2

Λαμία 16 Ἰουνίου 1865

Πρὸς
τὴν ἐπὶ τῶν θυσιῶν καὶ ἀγώνων
ἐπιτροπὴν κλ. κλ.
εἰς Ἀθήνας

Ἐπισυνάπτονται 1) ἡ ἐπ' ἀριθμ. 2276 τῆς 28 / 9βρίου 1822 Διαταγὴ τοῦ Προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ, δι' ἧς διατάσσεται ὁ ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου νὰ ἐνεργήσῃ τὸν διορισμὸν τοῦ ἤδη ἀποβιώσαντος Διαμαντῆ Ὀλυμπίου.

2) ὁ ἀπὸ 3 10βρίου 1822 διορισμὸς του ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ Πολέμου εἰς / θέσιν Στρατηγοῦ, σύμφωνα μὲ τὴν ἀνωτέρω / διαταγὴν τοῦ Προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ.

3) ἡ ἀπὸ 13 Μαΐου 1829 ἐπιστολὴ τοῦ / Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰω. Καποδιστρίου πρὸς / τὸν ἴδιον.

4) ἡ ἀπὸ 23 Ἰουνίου 1821 (τὸ σωστὸ 1831) ἐπιστολὴ τοῦ ἰδίου / πρὸς τὸν ἴδιον.

Ἐδυνάμεθα καὶ ἄλλα ἔγγραφα νὰ προσάγω/μεν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε πάρα πολὺ γνωστὸν τὸ ὄσμα τοῦ Διαμαντῆ Ὀλυμπίου καὶ / εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, καὶ

εἰς πάντας δὲν θέλομεν / νὰ ἐπιβαρύνωμεν τὴν ἐπιτροπὴν μὲ πληθὺν / ἐγγράφων.

ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποδεικνύεται 1) ὅτι διορίσθη στρατηγὸς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1822 καὶ / ὡς τοιοῦτος καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἡγωνίσθη, καὶ 2) ὅτι διετήρει / τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τὰ μέρη τοῦ Ὀλύμπου, καὶ τοῦτο κατὰ διαταγὴν τῆς / Κυβερνήσεως, ἀλλὰ μὲ τὰς οἰκείας δυνάμεις καὶ μὲ ἑξοδὰ του.

Περὶ τὸν, ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὰς / μάχας εἰς ἃς ἔλαβε μέρος, θὰ σημειώσωμεν μόνον εἰς ποίας ἐκστρατείας / ἡναγκάσθη νὰ καταβάλλῃ ἐκ τῶν ἰδίων / δι' ἑξοδα τοῦ πολέμου καὶ πόσα.

Κατὰ τὸ ἔτος 1821, ἔστειλεν εἰς Κασσάνδραν 200 στρατιώτας μετὰ 4ων ἀξιωματικῶν καὶ ἑνὸς ἀρχηγοῦ, ἐξόδενσεν / δὲ εἰς μισθοὺς τροφὰς καὶ πολεμοφόδια / 60.000 γρόσια.

Κατὰ τὸ ἔτος 1822 ἔλαβε χώραν / ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ὀλύμπου, ἐξόδενσεν / δὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐκ τῶν / ἰδίων γρόσια 200.000 εἰς τροφὰς / πολεμοφόδια καὶ μισθοὺς.

Κατὰ τὸ ἔτος 1823, εἰς τὴν μάχην / λαβοῦσαν χώραν εἰς Βορσάκια εἰς / πλοῖα Ψαρριανῶν μισθοὺς τροφὰς / κλ. 80.000 γρόσια.

Εἰς Σκιάθον εἰς τὴν μάχην μὲ τὸν / τοπὰλ πασσᾶν εἰς τροφὰς ὁμοίως / 50.000.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος, διατήρησις οἰκογενειῶν, διαφορῶν ὀπλοχηρῶν / ὑπὸ τὰς διαταγὰς του ἐνδικομένων / τῶν ὁποίων τὴν διαφύλαξιν καὶ τροφοδότη / σιν εἶχεν ἀναλάβει ὡς ἀρχηγὸς ἐξώδενσεν / 40.000 γρόσια καὶ καθεξῆς.

Αὐταὶ περίπου εἶνε αἱ θυσίαι καὶ οἱ ἀγῶνες / τοῦ Στρατηγοῦ Διαμαντῆ Ὀλύμπιου / πλέον γνωστὰ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ἥτις ὁμοίως / ἡγωνίσθη κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα.

Ἀπόκειται εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς νὰ / παραμυθῇ ἀναλόγως τοὺς κληρονόμους / τοῦ ἀποβιώσαντος, οἵτινες τὴν ἐπι/καλοῦνται, Ἀσπασία, Ἰωάννης Ξενοφῶν καὶ ἡ χήρα αὐτοῦ.

Εὐπειθεστάτη
Μεταξὶὰ χήρα Διαμαντῆ
Ν[ικολάου] Ὀλύμπιου

3

Ἀχλάδι 25 Ἰουνίου 1856

Πρὸς
τὴν ἐπὶ τῶν Θυσιῶν καὶ ἀγῶνων
Σ[εβαστῆρ] Ἐπιτροπὴν

Δι' ἐτέρας μου ἀναφορὰς ἐνώπιον τῆς / Σ. ταύτης ἐπιτροπῆς ἐξέθεσα καὶ τὰς / δαπάνας ἄστινας ὁ ποτὲ σύζυγός μου / ἔκαμε κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ ὁ-

πέβαλον / τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά, παρα/πληρωματικῶς ἐνώπιόν της ὑποβάλλω καὶ τὰ ἐξῆς:

Τὸ ἔτος 1828, ὑπάρχοντος τοῦ / συζύγου μου Διαμαντῆ [Νικολάου] ὀλυμπίου / εἰς Ὀλύμπιον κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ / Κυβερνήτου Ἰω. Καποδιστρίου ἵνα ἐπαναστατήσῃ τὸν τόπον, ἔστειλα / εἰς τὸν Καποδίστριαν κατὰ τὴν / διαταγὴν του 200 στρατιώτας μὲ / ἰδιά μου πολεμοφόδια καὶ ὅπλα / καὶ προπληρώσασα διὰ τὴν ἐκκί/νησίν των τὰ 3 μηνιαῖα, διαιρε/θείσης τῆς πληρωμῆς τοῦ μισθοῦ εἰς / 3εῖς κλάσεις: 1) εἰς γρόσια πενήντα / 2) εἰς γρόσια 40. καὶ 3) εἰς γρόσια 30. / ἔνθα ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν ἔθεσα

α) τὸν καπετὰν Γεώργιον Συρόπουλον / πεντακοσίαρχον β) τὸν Χον/-δρογιάννην ἑκατόνταρχον γ) τὸν Διάκον Γεωργίον πενήνταρχον καὶ δ) τὸν θαλασσιὸν / εἰκοσιπένταρχον, ἔνθα καὶ μετέ/βησαν εἰς Ἐλευσίναν καὶ Μέγα-ρα / κλ. τὴν τοιαύτην συνδρομὴν / καὶ δαπάνην οὐδεμίαν Κυβέρ/νις μ' ἀπεζημίωσεν.

Ὅποτε σύζυγός μου καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1832 ἐδαπάνησεν 80.000 / χιλιάδες γρόσια εἰς πολεμοφόδια / διὰ τὰ ὅποια δὲν ἀπεζημιώθη.

Εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς Σ. ταύτης / Ἐπιτροπῆς, εἰς τοὺς ἐνδόξους αὐτῆς / ἐπικαθημένους ἄνδρας ἐναπόκειται / νὰ ρυθμίσῃ καὶ ἀποφασίσῃ ὅ,τι / ἐγκρίνῃ πρὸς ἀποζημίωσιν, ζυμό/σασα τὴν νεαράν μου ἡλικίαν μὲ / αἵματα καὶ ταλαιπωρίας.

Εἰπευθεστάτῃ τοῦ Δήμου Κρεμαστῆς λαο/ρίσης δημότης
Μεταξὶά χήρα σύζυγος Διαμαντῆ
Ν[ικολάου] ὀλυμπίου

4

Ἀριθ. 2276

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Ὅ

Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

Κατὰ τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς Συνελεύσεως
Διατάττει

Σ. α'. Ὁ κ. Διαμαντῆς Ὀλύμπιος, πραγματικῶς ἐπιφανὴς καὶ ἐμπειρίαν πολεμικὴν, καὶ γενναϊότητα ἔχων, προβιβάζεται εἰς τὸν βαθμὸν τῆς Στρατηγίας.

Σ. β'. Ὁ Μινίστρος τοῦ Πολέμου νὰ ἐνεργήσῃ τὴν παροῦσαν διαταγὴν.

Ἐν Ἐρμιόνη τὴν 21 Νοεμβρίου

αωκβ (=1822) καὶ Β' τῆς ἀνεξαρτησίας.

Ἐν Ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου

Ὁ Ἀντιπρόεδρος
Ἀθανάσιος Κανακάρης

Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Ἐν Ἐρμιόνη τῇ γῇ θμβρίου αωκβ

Μινίστρος τῶν Ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων
Θ. Νέγρης

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου

Διὰ τὸν Γενικὸν Γραμματέα

Δημήτριος Βούλου (·)

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον ἐξαχθὲν ἐκ τοῦ
παρουσιασθέντος ἡμῖν πρωτοτύπου

Λαμία, 22 Ἰουνίου 1865

Ὁ Δήμαρχος Λαμίας

(Τ.Σ.) ὑπογραφή δυσανάγνωστη

5

Μινιστέριον τοῦ
Πολέμου

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος
Ὁ

Μινίστρος τοῦ Πολέμου

Πρὸς τὸν Στρατηγὸν Διαμαντὴν Νικολάου Ὀλύμπιον

Ἐν Ἐρμιόνη τῇ γῇ Δεκεμβρίου αωκβ'

Πληροφορηθεῖσα ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις περὶ τῶν πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκ-
δουλεύσεων Σου, καὶ τὰς πρὸς τὰς σεβαστὰς αὐτῆς ἐπιταγὰς πατριωτικὰς
Σου ὑποκλίσεις, σὲ | ἀξιώνει σήμερον δι' ἐπιταγῆς αὐτῆς, ἐξελθεῖς (·) εἰς τὸν
βαθμὸν τοῦ στρατηγοῦ, ἐπιταγὴν | σημειωμένην τὴν αὐτὴν Νοεμβρίου, ἐπ'
ἀριθμ. 2276.

Τὸ Μινιστέριον τοῦ Πολέμου, ἐπίσης μ' ἐχαρίστησίν του νὰ σὰς ἀναγ-
γείλῃ τὸ | ἀξίωμα τοῦτον διὰ τῆς παρουσίας ἐξ ἐπαγγελίας, ἣτις θέλει ἔχει τό-
πον Διπλῶ/ματος καὶ δι' αὐτοῦ θέλουσι σὲ γνωρίζει ὅλοι οἱ πολιτικοί, ὡς τοι-
σοῦτον. | Τὸ νέον τοῦτο τῆς πρὸς τὸ ὑποκείμενον Σου εὐνοίας τῆς ὑπερτάτης
Διοικήσεως δεῖγμα | θέλει ἐξάψῃ εἰς τὴν καρδίαν Σου, περισσotέραν γενναι-
ότητα καὶ μεγαλύτε|ρον ζῆλον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος. Ὑγίαινε.

Ὁ Μινίστρος τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ

προσωρινὸς Μινίστρος τοῦ Πολέμου

Ἰωάννης Κωλέττης

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον, ἐξαχθὲν

ἐκ τοῦ παρουσιασθέντος ἡμῖν πρωτοτύπου

Λαμία 22 ᾽Ιουνίου 1865
 Ὁ Δήμαρχος Λαμίας
 (Τ.Σ.) ὑπογραφή δυσανάγνωστη

6

Ἀριθ. 12329

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Ὁ

Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὸν Στρατηγὸν Διαμαντῇ Νικολάου

Ἐλάβομεν τὴν ἐπιστολὴν Σας τῆς 23 ἀπριλίου [1829] καὶ ἐπαρατηρήσαμεν τὰ ἐν [αὐτῇ] διαλαμβανόμενα, ἠκούσαμεν καὶ τὰς ὁσας ἐξηγήσεις ὁ κομιστὴς αὐτῆς μᾶς | ἔκαμε διὰ ζώσης φωνῆς. Ἐπαναλαμβάνομεν καὶ συμβολεύομεν καὶ ὧδε ὅ,τι | καὶ κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον, νὰ μείνης δηλαδὴ ἡσυχος εἰς τὴν ὁποίαν | εὐρίσκεισθαι θέσιν. Θάρρη εἰς τὴν Θείαν Πρόνοιαν, καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην | τῶν συμμάχων Βασιλέων, καὶ ἔχετε πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις | θέλει σπεύσει, ἀμὰ παρουσιασθῇ εὐκαιρία νὰ προκαταλάβῃ τὴν ἐπιθυμίαν σου | καὶ νὰ κάνῃ τὰς ἀναγκαίας ἐνεργείας, διὰ νὰ κινήθῃ καὶ τέλος νὰ ἐξῇ τὸν λιμένα | τῆς σωτηρίας Σας. Ἀλλὰ μέχρις ἐκείνου τοῦ καιροῦ, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν | μείνῃ ἡσυχος, καὶ ἠκουόμενος μὲ φρόνησιν καὶ ἀγχίνουσαν τὴν ἐξουσίαν ὑπὸ τὴν | ὁποίαν διατελής, καὶ οὕτω δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἐκτιμᾷς ἤδη καὶ¹ τὴν φρόνιμον διαγωγὴν.

Ὅθεν διὰ τὴν αἰτησίαν Σου νὰ μὴν ἐνοχλοῦνται αἱ εἰς Σκόπελον καὶ Σκιάθον | οἰκογένειά Σας, διατάζομεν τὴν Προσωρινὴν Αἰοίκησιν τῶν Νήσων ἐκείνων | νὰ φροντίσῃ ὥστε ὅχι μόνον νὰ μὴν πευράζονται ἀπὸ τινα, ἀλλὰ καὶ νὰ λαμβάνουν τὴν ἀναγκαίαν ὑπεράσπισιν καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις (;).

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 13 Μαΐου 1829

Ὁ

Κυβερνήτης

Ἰω. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
 Ν. Σπηλιάδης

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον
 ἐξαχθὲν ἐκ τοῦ παρουσιασθέντος
 ἡμῶν πρωτοτύπου
 Λαμία 22 | ᾽Ιουνίου 1865

ὁ Δήμαρχος Λαμίας
 (Τ.Σ. ὑπογραφή δυσανάγνωστη)

1. Μία λέξη δυσανάγνωστη.

7

Ἑλληνικὴ Πολιτεία
Ὁ

ἀριθ. 13521

Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὸν Στρατηγὸν Διαμαντῇ Νικολάου Ὀλύμπιον

Ἡ πληρεξουσιότης τὴν ὁποίαν με στείλατε ἐπ' ὀνόματι τῶν ἀνδρείων συμπατριωτῶν με προσφέρει νέον δείγμα τῆς ἐμπιστοσύνης Σας, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ἐγνω/μονῶ.

Ἀλλὰ μήτε ἡ παρούσα Συνέλευσις, μήτε ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν / ἤμποροῦν τὴν σήμερον νὰ κάμουν καμμίαν χρῆσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πληρε / ξουσιότης.

Ἡ τύχη τῆς Πατρίδος Σας ὡς καὶ ἡ [τύχη] τῆς Ἑλλάδος ὅλης, καθὼς σᾶς τὸ προέγραψα δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας.

Ὁ Θεὸς θέλει τὴν ἀποφασίσει, ἡ δὲ πολνεύσπλαγχος ἀποφασίς του θε / λει / μᾶς ἀναγγελθεῖ ἀπὸ τὰς περιστάσεις, καὶ ἀπὸ τὰς συμμάχους Δυνάμεις.

Ἐὰν δὲν ἔλθῃ ὁ καιρὸς ἐκεῖνος, καθεὶς ἄς μένῃ ἡσυχος εἰς τὴν θέσιν ὅπου εὐρί/σκεται, ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτός. Πᾶς ὅστις ἀτοκηνήτως ἤθε / λεν / κινήσει πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς, ἤμπορεῖ μᾶλλον νὰ τὴν χειροτερεύσῃ, καὶ νὰ / φέρῃ ὄλεθρον ἀδιόρθωτον.

Σὲ ἐπαναλαμβάνω ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα σὲ εἶπον καὶ κατὰ τὸν Μάϊον μῆνα / καὶ στοχάζομαι, ὅτι σήμερον παρὰ ποτὲ ἄλλοτε συμφέρει διὰ Σᾶς τὰ μέγιστα / νὰ φέρεσθε φιλικῶς με τοὺς Τούρκους.

Ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὸ παρόν. Ὅσον δὲ διὰ τὸ μέλλον ἐλπίζατε εἰς / τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, μὴν ἀμφιβάλλοντες καὶ / περὶ τῆς δικαιοσύνης τῶν Συμ / μάχων Δυνάμεων / καὶ ἔχετε πάντοτε πεποιθήσιν εἰς τὴν εἰλικρινῇ προστά / θιαν / τὴν ὁποίαν θέλω καταβάλῃ ἐνεργῶν παντιοτρόπως, διὰ νὰ δικαιώ/σω τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν συμπατριωτῶν σου, καὶ νὰ Σᾶς προξενήσω / ἐκ τού / των ὅσῃν ὠφέλειαν δυνηθῶ.

Ὁ Προσωρινὸς Διοικητῆς τῆς Σκοπέλου διατάσσεται ἐντόνως νὰ / ἐ / νεργήσῃ τὰ δέοντα, ὥστε νὰ μὴν ἔχετε πλέον αἰτίαν νὰ παρα/πονεῖσθε κατὰ τῆς τουρκικῆς ἀρχῆς.

Ἐν Ἀργεὶ τῇ 23 Ἰουνίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης

Ἰ. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Ν. Σπηλιάδης

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον, ἐξαχθὲν ἐκ
τοῦ παρουσιασθέντος ἡμῖν πρωτοτόπου

Λαμία, 22 'Ιουνίου 1865
Ὁ Δήμαρχος Λαμίας
 (Τ.Σ.) ὑπογραφή δυσανάγνωστη

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Κώστα Νικολάου-Ὀλυμπίου

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Κώστα Νικολάου-Ὀλυμπίου εἶναι 4 καὶ ἀπὸ ὅ,τι γνωρίζουμε εἶναι ἀνέκδοτα. Εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Μία αἴτηση τῆς χήρας του Μηλιάς «πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ ἱεροῦ ἀγώνος Σ. Ἐπιτροπὴν» με̐ ἡμερομηνία 28 Μαρτίου 1865. Ἡ Μηλιά Κ. Νικολάου, ποὺ ἦταν ἐγκαταστημένη στὴ Νέα Πέλλα τῆς Ἀταλάντης, ὑποβάλλει τὰ δικαιολογητικά της καὶ διεκτραγωδεῖ τὴν κατάστασή της, ζητώντας νὰ τῆς δώσουν κάποια οἰκονομικὴ ἐνίσχυση.

2) Ἐνα πρωτότυπο πιστοποιητικὸ γιὰ τὴ δράση τοῦ Κώστα Νικολάου-Ὀλυμπίου με̐ ἡμερομηνία 15-2-1844, ποὺ τὸ ὑπογράφουν ὁ ἀδερφός του Διαμαντῆς, ὁ πρῶνν μητροπολίτης τῆς Ἀττικῆς Νεόφυτος, ὁ Ι. Κωλέττης, ὁ Π. Μαυρομυχάλης καὶ ὁ Βάσος Μαυροβουνιώτης.

Χάρη στὸ πιστοποιητικὸ αὐτὸ πληροφορούμαστε ὅτι ὁ Κώστας Νικολάου-Ὀλύμπιος ὑπῆρξε ὄπλαρχηγὸς κάτω ἀπὸ τίς διαταγές τοῦ ἀδερφοῦ του Διαμαντῆ. Στὰ 1821 πῆγε στὰ Ψαρὰ γιὰ νὰ ἐξοικονομήσει πυροβόλα γιὰ τὴν ἐκστρατεία τοῦ Ὀλύμπου¹. Στὴ συνέχεια πῆρε μέρος στὴν ἐπανάσταση τοῦ Ὀλύμπου, στίς μάχες στὰ Βρυσάκια, στὸ Τρίκερι καὶ στὴ Σκί-αθο.

3) Τὸ πρωτότυπο τοῦ ἀργυροῦ ἀριστείου (Εἰκ. 1.), ποὺ τοῦ ἀπένειμε ὁ Ὅθωνας με̐ ἀριθμὸ 6534 καὶ ἡμερομηνία 21-4-1844.

4) Ἐνα πρωτότυπο πιστοποιητικὸ τοῦ δημάρχου τῆς Νέας Πέλλας τῆς Ἀταλάντης με̐ πολλὰ καὶ σημαντικὰ στοιχεῖα. Χάρη σ' αὐτὸ πληροφορούμαστε ὅτι ὁ Κώστας Νικολάου-Ὀλύμπιος πῆρε μέρος στὴ θεσσαλικὴ ἐπανάσταση τοῦ 1854, στὴν ὁποία τραυματίστηκε σοβαρὰ καὶ λίγο ἀργότερα πέθανε². Πεθαίνοντας στὰ 1854 ἄφησε 5 ὀρφανές κόρες. Δύο ἦταν παντρεμένες: ἡ Αἰκατερίνη, καὶ ἡ Κρυστάλλω, καὶ τρεῖς ἦταν ἀνύπαντρες: ἡ Καλλιόπη 25 ἐτῶν, ἡ Ἐλένη 23 ἐτῶν καὶ ἡ Ἀσπασία 20 ἐτῶν.

1. Κασομούλη, ἑ.ἀ., Α', σ. 158-159.

2. Στὸ βιβλίο τοῦ Δ. Γ. Κοιτρώμπα, Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1854 καὶ αἱ ἐν Θεσσαλίᾳ ἰδιᾷ ἐπιχειρήσεις, Ἀθῆναι 1976, δὲ βρίσκουμε κανένα στοιχεῖο γιὰ τὴ συμμετοχὴ του στὴν ἐπανάστασι τοῦ 1854, ἐνῶ γιὰ τὸν Ψαροδῆμο γίνεται συχνὴ ἀναφορὰ (σ. 62, 71, 127, 146, 147, 164). Ὁ Κώστας πρέπει νὰ ἦταν κάτω ἀπὸ τίς διαταγές τοῦ ἑαδέρφου του Δήμου.

Εικ. 1. Τὸ ἀργυρὸ ἀριστεῖο ἀντρείας τοῦ Κώστα Νικολάου-³Ολυμπίου

1

Ἐν Ἀταλάντῃ τὴν 28 Μαρτίου
1865

Πρὸς
τὴν ἐπὶ τῶν ἐκδουλεύσεων τοῦ ἱεροῦ
ἀγῶνος Σ[εβαστῆν] Ἐπιτροπὴν

Ὁ κ. Ἐπαρχος Λοκρίδος
παρακαλεῖται ν' ἀποστείλῃ
τὴν παρούσα αἴτησιν

Ἐκ τοῦ ἐγκλειστοῦ πιστοποιητικοῦ τοῦ / Δημάρχου Νέας Πέλλης ὑπ' ἀριθ. 201 παρα/τηροῦντες Κύριοι, ὅτι εἰμὶ ἡ νόμιμος / σύζυγος τοῦ Κώστα Νικολάου / Ὀλυμπίου καὶ ὅτι ἔχω εἰσέτι τρία / κοράσια ἄγαμα, καίτοι ἐν ὤ-
ρα γάμου / ὄντα. Ἐπίσης καὶ ὅτι εὐρίσκομαι εἰς / μερίστην ἔνδειαν, διότι, ὁ
Σύζυγός μου / τὴν πενίαν μόνον μοι ἐγκατέλειπεν. / αἱ ἐκδουλεύσεις τοῦ συ-
ζήγου μου περιγράφονται εἰς τὸ ἐγκλειστον πιστοποιητικὸν / τῶν κ.κ. Δια-
μαντῇ Νικολάου Ὀλυμπίου, Ἰω. Κωλέττου, Π. Μανρομιχάλη, / Βάσου
Μανροβουνιώτου, καὶ τοῦ πρώην / ἀττικῆς Νεοφύτου, τῆς 15 φεβρουαρίου /
1844: καὶ νομίζω περιττὸν νὰ / ἐπαναλάβω ταῦτα ἐνταῦθα. ἄλλως τε / αὐταὶ
εἶναι γνωσταὶ καὶ εἰς τὰ Σ[εβαστὰ] μέλη / τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐμφαίνονται
καὶ εἰς / τὰ ἐπὶ ἐπισκε[τα]στάσεως μητρῶα καὶ / εἰς τοὺς καταλόγους τοῦ
Σώματος τοῦ / ἀρχηγοῦ Διαμαντῇ Νικολάου Ὀλυμπίου / οὗτινος ἦτο ἀδελ-
φός.

Παρακαλῶ λοιπὸν τὴν Σ. ἐπιτροπὴν / νὰ λάβῃ οἶκτον διὰ τὴν δυστυχί-
αν / μου, καὶ μοι δικαίωσιν, ὅπως δυνθῶ / νὰ ζήσω καὶ ἀποκαταστήσω τὰ
κορά/σια μου, ἀφ' οὗ ἐνταῦθα οὔτε οἰκίαν οὔτε κτήματα ἢ ἄλλον τινὰ πόρον /
ζωῆς ἔχω, καὶ ἀφ' οὗ τὰ ἰδικὰ μας / κτήματα ἐν ὀλύμπῳ ὄντα ἐδημεύθισαν /
ὑπὸ τῶν Τούρκων.

ἡ εὐπειθεστάτη
Μηλιὰ χήρα Κώνστα Νικολάου
Ὀλυμπίου καὶ ὡς ἀγράμματοι α.α.
ὑπογραφή δυσανάγνωστη

2

[Πιστοποιητικὸν]

Οἱ ὑποφαινόμενοι πιστοποιοῦμεν ὅτι ὁ κύριος Κώνστας Νικολάου / Ὀ-
λύμπιος ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα Στρατιωτικῶς ἀπ' ἀρχῆς τῆς / ἐπαναστά-
σεως μέχρι τέλους αὐτῆς μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ὀπλαρχηγοῦ / καὶ ὑπὸ τὴν ὁδη-
γίαν τοῦ Διαμαντῇ Ν[ικολάου] Ὀλυμπίου.

Ὅτι ὁ Δ. Ν. Ὀλύμπιος αὐτὸν ἀπέστειλε εἰς ὅλας / τὰς ἐτοιμασίας τοῦ
πολέμου.

ὅτι αὐτὸς ἀπῆλθεν εἰς τὰ Ψαρρὰ καὶ οἰκονόμισε πυρό/βολα διὰ τὴν ἐκ-
στρατίαν¹ δώσας ὁμολογίαν διὰ ἀντίτι/μον των ὁ ἴδιος διὰ τῆς ὑπογραφῆς του.

ὅτι ὅπου καὶ ἂν ἀνέκνυρεν περιστάσις πολέμου οὗτος ἀπεστέλετο | πρῶ-
τος μὲ τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ ἐκαταλάμβανε τὰς ἀπαιτουμένας | θέσεις καὶ δια-
βάσεις τοῦ τυράνου.

ὅτι τοιοῦτον ὦν τότε, ἥδη δὲν κατέχει οὐδεμίαν τάξιν | βαθμοῦ στρατι-
ωτικοῦ ἀδικηθεὶς παρὰ τῶν ἐξεταστικῶν ἐπι/τροπῶν διότι εἰς ταύτας συμ-
περιλαμβάνονται καὶ ξενοκράται² οἵτινες δὲν ἐπιθύμουν πώποτε τὴν ἀπόδοσιν
τοῦ δικαίου εἰς | τοὺς ἀγωνιστὰς Ἕλληνας.

ὅτι οὗτος εἰς³ τῶν ἀρχηγῶν | χριματῶν κατέβαλλεν εἰς τοὺς οὕτω δει-
νὰ⁴ καὶ ἀρεκτὰ | χρήματα διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἐδέχθη νὰ λάβῃ οὐδ' ὁμο/λογίαν.

ὅτι εἰς ὅλους τοὺς πολέμους, δηλαδὴ εἰς καστανιά τῆς | Βέργιας⁵, εἰς
μηλιά ἀλασσῶνας⁶, εἰς ἐλευθεροχωρί⁷, εἰς βορυσάκια τῆς | εὐβοίας, εἰς τρίκε-
ρι, εἰς Σκιάθον μὲ τὸν τοῦ ἐχθροῦ, ἀντιπαράτα/χθεις στόλον καὶ εἰς ἄλλας δια-
φόρους θέσεις, ἔδωκεν μεγάλα ἀνδραγαθνήματα.

ὅτι ἀπὸ τὸν Διαμαντὴν Ν[ικολάου] Ὀλύμπιον ἀπεστάλη εἰς | τὴν οὕτω
προσωρινὴν Διοίκησιν εἰς⁸ του διὰ | νὰ προβλέψῃ πολεμοφόδια καὶ λάβῃ
τὰς ὁδηγίας του.

ὅτι εἰς [τὴν] ἐξουσίαν τοῦ Διαμαντῆ Νικολ[άου] ἐδιοικουῶσεν | ὅλον τὸ
στρατόπεδον.

καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸς ἐδείχ/θη λαμπρὸς πολεμιστὴς καὶ
σημαντικὸς ἀνὴρ ἀγωνιστής.

ὥς τοιοῦτον λοιπὸν γνωρίζοντες κάλλιστα αὐτὸν | καὶ ὥς ὑποχρεωμέ-
νοι εἰς τὸ νὰ ὁμολογοῦμαι τὴν ἀλήθειαν | δίδομεν τὸ παρὸν μας πρὸς χρῆ-
σιν του.

καὶ ὑποφαινόμεθα

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 φεβρουαρίου

1844

Διαμαντῆς Ν[ικολάου] Ὀλύμπιος

† [ὁ πρῶν] Ἀττικῆς Νεόφυτος

Ἰωάννης Κωλέττης

Π. μαυρομυχάλης

Βασίλειος ΜΑυροβονιότης

1. Πρόκειται γιὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ 1822.

2. Ἐννοεῖ τοὺς Βαυαροὺς.

3. Δύο λέξεις δυσανάγνωστες.

4. Μία λέξη δυσανάγνωστη.

5. Καστανιά τῆς Πιερίας.

6. Μηλιά τῆς Πιερίας, ἡ ἔδρα τῶν Λαζαίων.

7. Ἐλευθεροχωρί τῆς Πιερίας.

8. Μία λέξη δυσανάγνωστη.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀρ. 6534

Ἀφου ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς / ἐπεφόρτισε τὴν ἐπὶ τῶν Στρα-
τιωτικῶν Γραμματεῖαν, νὰ ἀπονεύμῃ εἰς τὸν / Κωνσταντῖνον Νικολάον ὀλυμ-
πίον, ἐντίμως μεθέξαντι τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς / Ἑλλάδος ἡρωικοῦ ἀ-
γῶνος τὸ συστηθὲν τὴν 18/30 Σεπτεμβρίου 1835 Ἀργυροῦν / ἀριστεῖον πα-
ραδίδεται τοῦτο εἰς αὐτὸν μὲ τὴν ἀδειαν τοῦ νὰ τὸ φέρῃ εἰς πᾶσαν / περιστά-
σιν καὶ πρὸς πιστοποιήσιν τούτου τῷ ἐγχειρίζεται συγχρόνως καὶ τὸ / παρὸν
Δίπλωμα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Ἀπριλίον 1844

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν

(Τ.Σ.) Π. Γρόνζος (·)

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου
(ὑπογραφή δυσανάγνωστη).

ἀριθ. 201

Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος
Ὁ Δήμαρχος Νέας Πέλλης

Πιστοποιεῖ ὁ ὑποφαινόμενος ἐπὶ τῇ ὀριζομένη ἀπὸ τὸν / Ποινικὸν Νό-
μον ποινῇ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποχρεώσει τῆς ἀνηκούσης πολιτικῆς / ἀποζημιώσεως
ὅτι ἡ φέρουσα τὸ παρὸν εἶναι ἡ νόμιμος σύζυγος τοῦ / ἀποβιώσαντος ἐνεκα
τῶν πληγῶν ἃς ἔλαβε κατὰ τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ / ἐκστρατείαν τοῦ 1854, Κώστα
Νικολάου Ὀλυμπίου (ὅτι ὀνομάζεται / Μηλιά, ὅτι / εἶναι κάτοικος Νέας /
Πέλλης τῆς Λοκρίδος / τοῦ Δήμου τούτου)· ὅτι, μένει / ἐν τῇ χηρείᾳ τῆς καὶ
ἔχει πέντε κοράσια, ἐξ ὧν τὰ δύο, ἥτοι / τὴν αἰκατερίνην καὶ χρυστάλλω ὑ-
πάνδρευσεν / ἀλλὰ καὶ αὗται ἀποβιω/σάντων τῶν συζύγων τοὺς μένοντες ἐν τῇ
χηρείᾳ / τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἥτοι ἡ καλλιόπη ἐτῶν 25, ἑλένη ἐτῶν 23 καὶ / ἀ-
σπασία ἐτῶν 20 εἶναι ἄγραμα. ὅτι δὲν ἔχει οὐδεμίαν / κινήτην ἢ ἀκίνητη πε-
ριουσίαν, οὐδὲ σύνταξιν τινὰ λαμβάνει / καὶ εὐρίσκεται ἡ χῆρα αὕτη μετὰ τῶν
κορασίων τῆς εἰς μεγί/στην ἐνδειαν καὶ ὅτι ὁ σύζυγος αὐτῆς Κώστας Ν[ικο-
λάου] Ὀλύμπιος / ἀφ' οὗ ἐπαναστάτησεν ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ
τον / Διαμαντῆ Νικολάου ὀλυμπίου καὶ κατεστραφείσα ἐκείσε ἅπασα / ἡ
περιουσία του, ἀφίχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔλαβε μέρος μετὰ / τοῦ ἀδελφοῦ

1. Τὸ κείμενον ποὺ εἶναι μέσα στίς παρενθέσεις εἶναι προσθήκη στὸ περιθώριον τοῦ πιστοποιητικοῦ.

του εἰς τὸν ὑπὲρ πίστεως ἀγῶνα, ἀλλ' οὐδένα βαθμὸν / ἢ σύνταξιν ἀπέκτησεν,
ἐκτὸς τοῦ ἀργυροῦ ἀριστείου.

Ἐν Ν. Πέλλῃ τὴν 28 Μαρτίου 1865

Ὁ Δήμαρχος

Ἀπ. Λιακόπουλος

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Χαρίση Νικολάου-Ὀλυμπίου

Τὸ ἕνα καὶ μοναδικὸ ἔγγραφο τοῦ Χαρίση Νικολάου-Ὀλυμπίου εἶναι μία αἴτηση τῆς πεντάρφανης κόρης του Χαρίκλειας, ποὺ διεκτραγωδεῖ τὴν κατάστασίν της καὶ ζητεῖ κάποια κρατικὴ ἀρωγή. Μετὰ τὸ θάνατο τῶν γονιῶν της, ποὺ πρέπει νὰ σημειώθηκε τὸ ἀργότερο στὰ 1858, βρῆκε καταφύγιο στὸ ὀρφανοτροφεῖο τῆς Αἰγίνας μὲ τὴ συμπαράστασι τῆς μητέρας(;) τοῦ Ὑψηλάντη. Ἐκεῖ ἔμεινε 4 χρόνια (1859-1863), γιὰ νὰ πάρει μετὰ τὴ θέσι της κάποια ἄλλη ὀρφανή. Φεύγοντας ἀπὸ κεῖ, μὲ κλονισμένη τὴν ὑγεία της, βρῆκε προσωρινὸ καταφύγιο στὴ θεία της Μεταξιά, τὴ χήρα τοῦ Διαμαντῆ. Ὁ πατέρας της, λέει, ὑπῆρξε λοχαγὸς τοῦ στρατοῦ τὸν καιρὸ τοῦ Καποδίστρια.

Πρὸς

Ἀχλάδι 25 Ἰουνίου 1865

τὴν ἐπὶ τῶν θυσιῶν καὶ

ἐκδουλεύσεων Σ[εβαστὴν] Ἐπιτροπὴν

Ὁρφανὴ θυγάτηρ τοῦ ποτὲ Χαρίση / Νικολάου Ὀλυμπίου, ἀδερφοῦ
τοῦ / ποτὲ Διαμαντῆ Ν[ικολάου] Ὀλυμπίου, διατρέχονσα τὸ 20ον ἔτος τῆς
ἡλικίας καὶ εἶμαι ἄνευ στέγης, ἄνευ προστασίας, ἄνευ Μητροῦς. ἀπωλέσα-
σα / τοὺς γονεῖς μου χεῖρ ὑψηλή, χεῖρ / γενναῖα, χεῖρ φιλόφρονος, τῆς / πε-
ριδόξου κυρίας Ὑψηλάντου / εὐρεθεῖσα, συνδρομῇ καλῶν / ἀνθρώπων, μὲ
ἔθεσεν εἰς τὸ ὀρ/φανοτροφεῖον, ἔνθα διέτριψα / 4 ἔτη πρὸς συντήρησιν καὶ
ἐκπαί/δυσιν. Ὁ ἐλθοῦσης δὲ τῆς ὥρας νὰ / καθέξῃ ἑτέρα ὀρφανὴ τὴν πτωχὴν /
μου θέσιν ἐξῆλθον ἀσθενὴς καὶ / ἡ ἡγία μου ἐξακολουθεῖ νὰ διάκειται / ἐπι-
σ. 2 σφαλῇ. ἀπὸ τῆς πρὸ 2 ἐτῶν ἐξό/δου μου // ἀνομβήσασα προσώραν εἰς
τὴν θείαν μου Μεταξιάν χήραν / Διαμαντῆ Ὀλυμπίου, οὐδεμία / παρηγορία
μὲ περιμένει, οὐδὲν / μέτρον εἰς κείτας (;) καὶ σκόλῃς / ἀιδηφάγος κατα/-
μαραίνει ἡμέραν / παρ' ἡμέραν τὴν τάλαιναν ἱγεί/αν μου.

Ὁ πατήρ μου ἐπῆρξε καπετάνιος, ἐπῆρξε λοχαγὸς τοῦ Καποδιστρίου /
ἔνθα τὰ μητροῦα μαρτυροῦσι, ἔλα/βε ματὰ ταῦτα βαθμὸν ὑπολοχαγοῦ, / καὶ
τηκόμενος ἀπὸ στέρησιν καὶ / ἀνέχειαν, ἀπωλέσας τὴν εὐζωίαν / του, τὰ πα-
τρικὰ πλοῦτή του καὶ / τὴν αὐτούσιαν περιουσίαν του, ὄνειρο/πολῶν ἐκάστο-
τε πῶς αἱ δοῦλαι ἐπαρ/χία θυγατέρες τῆς φίλης Μη/τροῦς ἐλευθέρως Ἑλλά-
δος, καὶ εἰς / οὐδὲν ἕτερον ἐπάγγελμα ἐνασχοληθεῖς / μὲ ἐγκατέλειπεν ὁρ-

φανήν καὶ | ἄνευ στέγης, πρὸς¹ Οἱ ἐπικαθήμενοι περιδοξοῖ | ἄνδρες ἐπὶ τῇ
 σ. 3 ἀπονομῇ τῆς δικαί|οσύνης πρὸς ἀπονομὴν τῶν ἐκδουλεύ|σεων ἃς εἴψη ἱλαρὸν
 βλέμμα | ἐπὶ τῆς καχεκτικῆς μον θέσεως. | Οἱ ἀρχηγοὶ οὗτοι τοῦ ἀγῶνος,
 εἶναι | πατέρες τέκνων, ἃς μὴν ὁμο|λογήσῃ ἡ Ἱστορία ὅτι ἡ Σ. | αὕτη Ἐ-
 πιτροπὴ ἠρέχθη νὰ περι|φέρονται εἰς τοὺς δρόμους τὰ ἀδύνατα | μέλη τῶν
 ἀγωνισθέντων καὶ ἀπο|λεσθέντων ὑπὲρ τῆς πατρίδος. | ἃς εἴψη βλέμμα
 πατρικὸν | τοποθετοῦσα με διὰ προικοδοτή|σεως πρὸς ἀποκατάστασιν καὶ |
 σωτηρίαν τῶν ὀλίγων ὑπολειπο|μένων ἡμερῶν μου.

ἡ θεία δύναμις ἃς ἐδόγη τοὺς | ἐπικαθημένους εἰς τὴν δικαιοσύνην | ὅ-
 πως αἱ ἡμέραι ἡμῶν ὥσι πρὸς | κήρυξιν τῆς βαθυτάτης εὐγνωμο|σύνης, καὶ
 εὐελπίζω ὅτι ἡ δικαιοσύ|νη, τῆς Σ. ταύτης Ἐπιτροπῆς δὲν | θὰ μὲ ἐγκατα-
 λείψῃ εἰς τοὺς δρόμους/²

ὑποσημειοῦμαι μὲ τὸ βαθύτατο σέβας
 εὐπειθεστάτη

Χαρίκλεια ὄρφανὴ θυγάτηρ
 τοῦ ποτὲ Χαρίσσης Νικολάου Ὀλυμπίου,
 κάτοικος τοῦ Δήμου Κρεμαστῆς Λαρίσης

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Δήμου Νικολάου-Ὀλυμπίου ἢ Ψαροδήμου

Ἀπὸ τὰ δύο ἔγγραφα τοῦ Ψαροδήμου τὸ ἓνα εἶναι τὸ διαβιβαστικὸ
 τῆς ἐκθεσῆς του, ποὺ ἔστειλε στὶς 24 Ἰουνίου 1865 «πρὸς τὴν Σεβαστὴν τοῦ
 Ἀγῶνος Στρατιωτικὴν ἐξαιταστικὴν Ἐπιτροπὴν» μέσω τοῦ νομάρχου τῆς
 Φθιωτιδοφωκίδας. Οἱ πληροφορίες ποὺ ἔχουμε χάρις αὐτὴν τὴν ἐκθεση
 εἶναι πάμπολλες καὶ ἀφοροῦν τὴ συμμετοχὴ του στὸν Ἀγῶνα, ἀπὸ τὸ 1821
 ἕως τὸ 1827. Μιλεῖ γιὰ τὸ πολεμικὸ συμβούλιο τῶν Ὀλυμπίων καπεταναίων,
 ποὺ ἔγινε στὸ μοναστήρι Ἁγίου Διονύσιου τοῦ Ὀλύμπου (1821), γιὰ τὴν
 ἀποστολὴ 180 στρατιωτῶν ὡς βοήθεια στὸν Ἐμ. Παπᾶ, γιὰ τὴν ἐπανάστα-
 ση τοῦ Ὀλύμπου καὶ γιὰ τὰ γεγονότα τῆς Νάουσας, ὅπου σκοτώθηκε ὁ ἄ-
 δερφός του Γιώργος καὶ αἰχμαλωτίστηκε ἡ ἀδερφή του Ἄννα μὲ ἓνα παι-
 δί της. Στὴ συνέχεια κάνει λόγο γιὰ τὶς μάχες στὰ Βρυσάκια (1823) καὶ σὲ
 ἄλλα μέρη, στὶς ὁποῖες βρισκόταν κοντὰ στὸν ξάδερφό του Διαμαντῆ. Στὰ
 Βρυσάκια τραυματίστηκε βαρὶ καὶ πέθανε σὲ λίγο ὁ ἀδερφός του Ἀναγνώ-
 στης, στὸ Ξηροχώρι (= Ἱστιαία) σκοτώθηκε ὁ ξάδερφος τῆς μητέρας του
 ὀπλαρχηγὸς Λιάκος καὶ στὴν Ἀταλάντη ὁ γιὸς τοῦ Ἐμ. Παπᾶ καὶ ὁ ὀπλα-
 χηγὸς Ντηλιάγγελος.

1. Μία λέξη δυσανάγνωστη.

2. Μία λέξη δυσανάγνωστη.

1

Λαμία τὴν 24 Ἰουνίου 1865

ὑποβολὴ ἐκθέσεως διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν
τοῦ ἀγῶνος, τοῦ χαρ[ακτηριζέμενου]
ταγματάρχου Δ[ήμου] Ν[ικολάου] Ὀλυμπίου
ἢ Ψαρροδημου

Πρὸς
τὸν κύριον Νομάρχην
φθιωτιδοφωκίδος

Λαμβάνω τὴν τιμὴν Κύριε Νο|μάρχα νὰ σᾶς ὑποβάλλω τὴν Ἐγκλειστον/
πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἀγῶνος Ἐκθεσίν | μου καὶ παρακαλῶ ἐπίσης ὅπως
μὲ ἐφοδιά|σεται μὲ τὴν ἀνήκουσαν ἀπόδειξιν τῆς | παραλαβῆς.

ὑποσημιοῦμαι μὲ τὴν ἀνήκουσαν ὑπόληψιν
Δ[ήμος] Ν[ικολάου] ἢ Ψαρροδημος
Χαρα[κτηριζέμενος] ταγματάρχης

2

Λαμία τὴν 23 Ἰουνίου 1865

Ἐκθεσις τοῦ ἀγῶνος ἀπὸ τὰ 1821 μέχρις τοῦ | 1827 καὶ τῆς ἀφήξεως
τοῦ Καποδιστρίου, τοῦ Δ[ήμου] | Ν[ικολάου] Ὀλυμπίου ἢ Ψαρροδημου
χαρ[ακτηριζέμενου] Ταγματάρχου

Πρὸς
τὴν Σεβ[αστὴν] τοῦ ἀγῶνος Στρατιωτικὴν ἐξαι-
ταστικὴν Ἐπιτροπὴν

Κύριε Πρόεδρε

λαμβάνω τὴν τιμὴν διὰ τῆς παρουσίας ἐκθέσεώς μου νὰ φέρο ὑπ' ὄψιν τῆς Σε-
βαστῆς | Ἐπιτροπῆς, τὰς κάτωθεν, κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα | ἐκδουλεύσεις καὶ
θυσίας μου ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρις | τοῦ 1827 καὶ τῆς ἀφήξεως τοῦ Καποδιστρί-
ου | αἰτινες ἔχουσιν ὡς ἀκολοῦθος.

Κύριε Πρόεδρε

Ἡ Ἀρχὴ τῆς Ἐπαναστάσεώς μας τοῦ 1821 μὲ | εὔρεν ὀπλαρχηγὸν καὶ
οὐχὶ πολίτην ἀπλὸν | Στρατιώτην, ἀλλὰ ὀπλαρχηγόν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ | τῆς
πατρίδος μας ὀπλαρχηγῇ τοῦ Ὀλύμπου.

Κατὰ τὸ 1821 Γενομένον ἐν Ὀλύμπῳ Συμβουλίον | εἰς τὴν Μοῆν τοῦ
ἀγίου Διονυσίου, ὅλων τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὴν παροῦσαν μου λοιπὸν ὀ-
πλαρχηγόν, οὔτῃ τοῦ Διαμαντῇ Νικολάου Ὀλυμπίου, | Γέρο Καρατάσσον,
Ἀγγελῇ Γάτζου, Λογοθέτῃ τῆς | Νιαούσσης ἢ Ζαφειράκην, Γεώργιον Συ-
ρόπουλον | Τόλιον Γ. Λάζον, Δῆμον καὶ Γιώργον Τζαχιλέους, Μπί|νον Κω-
σταντῆρον καὶ Διάκον Διαμαντῇ, ἀποφασίσ|θη ἀπὸ κοινοῦ καὶ παμψηφῇ νὰ
δόσομεν βοήθειαν | εἰς τὴν Κασάνδραν καὶ τὸ ἅγιον ὄρος, κατὰ συνέπειαν |

ἀποφασίσθη νὰ μεταβῶμεν τρεῖς ὄπλαρχηγῇ, ὁ ὑπο/φενόμενος ὁ Κωσταν-
 τῆνος Μπίνος καὶ Λιάκος Διαμαντῆς | μετέβημεν ὅθεν παραχρῆμα εἰς Κα-
 σάνδραν μὲ 180, ἐκ/λεκτοὺς στρατιώτας ἀρχηγούντος ἐκεῖ τοῦ Μανοῦλ |
 παπᾶ. Ἐν Πόρτες ὅπου εἶσαν τοποθετημένη ὁ | Ἀρχηγὸς Μανοῦλ παπᾶ
 σ. 2 μ' ἀσθενὲς στρατῶν, ἅμα / ὑδόντες ἡμᾶς ἐνθαρσύνθησαν κατὰ τὸ μᾶλον, ὅπου μετ'
 ὀλίγας ἡμέρας εὐθασαν ὁ | Λουμπουτ Πασσάς, μετὰ 25 χιλιάδων στρατοῦ,
 γενομένης δὲ ἅμα τῇ ἀφίξει των | πεισματόδη μάχης, ἐκπληρώσαμεν τὸ πρὸς
 τὴν Πατρίδα μας ἱερὸν καθήκον, ἀνα/διχθέντες νηκταί, ἐπειστρέψαντος τοῦ
 πασσᾶ εἰς Θελασσινίην ἀμέσως, μετὰ | ἀπεριγράπτου ζημίας, μάρτυρες
 δὲ τοῦ λόγου μου ὑπάρχον εἰς τὴν ζωὴν ὁ ἐπίσ/κοπος Μαντηνείας θεοφάνης
 Σατηστέως καὶ Γιαννάκης Χατζῆ Πέτρου¹. Μετὰ τὸ πέρας / ὅθεν τῆς μάχης
 αὐτῆς ὁ ἐκ τῶν 24 χωρίων τοῦ Βόλου ἀρχηγὸς ἐκεῖ Κυριάκος Μπα / σδέκης ἐ-
 ζήτησεν καὶ οὗτος βοήθειαν ἀπὸ ἡμᾶς, καθ' ὅσον ἐπρόκειτο νὰ μεταβῇ | ἐκεῖ
 ὁ Βαϊράμ πασσᾶς. Ἀμέσως διὰ τὸν πλοῖον μετέβημεν ἐκεῖ ὅπου ἡμέραν | παρ'
 ἡμέραν περιμένετο ὁ ρηθὴς πασσᾶς, ἀφοῦ οὗτος μετέβη ἀπὸ λάρισαν | εἰς Ζη-
 τοῦνι, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς εἰδοποίησεν παραχρῆμα τὸν Βαστέκην τὸν | σκοπὸν
 καὶ τὴν ἀφῆξιν τοῦ ἀναφερομένου πασσᾶ καὶ ὅτι σκοπὸν ἵχεν νὰ | διαβῇ διὰ
 τὴν Λιβαδίαν, ἀμέσως ἐκ Τρίκερων διὰ τὸν πλοῖον μετὰ 800, στρα/τιωτῶν
 μετέβημεν καὶ ἀποβιβάσθημεν εἰς Παλιουροχώρι πλησίον τῶν Βασιλικῶν |
 ὅπως συμφῶνος μετὰ τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων ἐθνικῶν στρατευμάτων ἐμποδί-
 σουμεν τὴν / διάβασιν τοῦ πασσᾶ. ἀλλὰ μὴ εὐδοκοῦντος τοῦ καιροῦ ἐμποδίσθη-
 σαν τὰ πλοῖα / καὶ δυστηχῶς δὲν εὐθάσαμεν ἐμπροσθέντως, μὴ δυνηθέντες νὰ
 λάβομεν μέρος εἰς τὴν | μάχην αὐτήν, ὁ πασσᾶς οὗτος νικηθὴς ἐπέστρεψεν εἰς
 Ζητούνη. | Συνεντεύξεως δὲ γενομένης μετὰ τῶν ὄπλαρχηγόν, ὁδυσσέως καὶ
 Γ. Διοβουνιώτου, ἀποφασίσθη νὰ | μεταβῶμεν εἰς Στυλίδα, ὅπου ἦσαν ἡ
 Τούρκη ὀχυρομένη. Κατὰ συνέπειαν ἐπιβηβάσ/ιθημεν ἀμέσως εἰς τὰ ἴδια
 πλοῖα μετὰ τοῦ ὄπλαρχηγοῦ Γ. Διοβουνιώτου νῦν δὲ / ὑποστρατήγου καὶ ἐ-
 λάβομεν διεύθυνσιν πρὸς τὴν Στυλίδα, ἐμποδίου δὲ παρουσιαζο/μένου ἀνέμου
 ἀντὶ εἰς Στυλίδα προσορμήσαμεν εἰς Μεγάλον Γαρδίκη, κατεχο/μένον / καὶ
 αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐχθρῶν, ἀμέσως ἀποβιβάσθημεν καὶ μάχης γενομένης |
 οὐκ ὀλίγην ἦταν ἔλαβον παρ' ἡμῶν ὥστε καὶ ἀρκετοὺς ζόντας ἐξωγρήσαμεν
 ἐν ἧς καὶ | εἰς υἱὸς Μπεῖ. Μετὰ ταῦτα ἐπιβασθέντες καὶ πάλιν εἰς τὰ πλοῖα,
 ἀπεράσαμεν | εἰς τὴν λιθάδα ὅπου ἐκεῖ ἐγῆγεν ὁ ἔρρανος τῶν λαφύρων τὰ ἐκ
 Γαρδικίου λειφ/θέντων ἐκ τῶν ὀθωμανόν. Κατόπιν ἐμῆς διευθύνθημεν διὰ τὸν
 πλοῖον εἰς Τρίκερη, / ὁ δὲ Γ. Διοβουνιώτης ἐπαγγέλθη εἰς τὴν πρῶτην θέ-
 σιν του.

Ἄμα τῇ ἀφίξει μας εἰς Τρίκερη εἰδοποιήθημεν διὰ τὴν στενὴν πολιορ-

1. Ἦταν ἀδελφὸς τοῦ Ἀσπροποταμίτη Χριστόδουλου Χατζηπέτρου καὶ συνεργάτης τοῦ Ἐμμανουὴλ Παπᾶ.

κίαν τῆς / Νιαούτσης παρὰ τῶν ἐκεῖ πατριωτῶν μας ὀπλαρχηγῶν καὶ χωρῆς
 νὰ χάσομεν καιρὸν / ἐπιβηβάσθημεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ εὐθάσαμεν ἐγκαίρως ὀ-
 πον καὶ ἀμέσως ἄρχισαν / αἱ ἀδιάκοποι μάχαι εἰς τὸ Κολινδρὸς, εἰς Κύτρος,
 εἰς Καστανιά, εἰς Φούντα, εἰς / μακριὰ ράχη εἰς Στόχοβα¹ καὶ εἰς τὸ Καράβη²
 (ὅπου ἐκεῖ ἐπληρώθη ὁ ὀπλαρχηγὸς / Γιώργος Συρόπουλος) εἰς δὲ τὴν τελευ-
 τέαν εἰς Μυλιά ἐνίκηθημεν παρὰ πολιαρίθμον / τουρκικοῦ στρατοῦ. τὴν αὐ-
 τὴν δὲ ἡμέραν, Ἀπριλίου 4 τοῦ 1822 ἐχαλάσθησαν καὶ οἱ / ὀπλαρχιγὴ Γέρο
 σ. 3 Καρατάσιο, καὶ Ἀγγελῆς Γάτζον (ὁ δὲ Λογοθέτης Ζαφειράκης καὶ ὁ υἱός³ / τοῦ
 Γέρο Καρατάσου ἐφονεύθησαν). Μετὰ ταῦτα οἱ σοθῆντες οὕτῃ ὀπλαρχηγῇ /
 διευθύνθησαν διὰ ξηρᾶς εἰς Ἀσπροπόταμον πρὸς τὸν ἐκεῖ ὀπλαρχηγὸν Νι / -
 κολῶ Στουρνάρην, ἐμῆς δὲ μὲ τὰ πλοῖα ἀπῆλθαμεν εἰς Σκιάθον.

Ἔπεσαν δὲ εἰς τὰς ἄνω ρηθῆσας μάχας πολὺ ἐκ τῶν Συγγενῶν μας κα-
 θὼς / καὶ ὁ αὐταδελφός μου Γιώργος, ἡ δὲ αὐταδέλφη μου Ἄννα μεθ' ἐνὸς
 τέκνου της / διετῇ ἐχμαλοτήσθη καὶ διὰ ξαγορὰν αὐτὸν ἐπλήρῳσα 17 χηλιᾶ-
 δας Γρόσ/σια τοῦ καιροῦ ἐκίνηον, ὅπως τὴν ἀπαλάξω ἐκ τῶν βρομερῶν χηρῶν
 τῶν / ἀγαρινόν.

Μετὰ τὴν εἰς Σκιάθον διαμονὴν μας, ὁ Ἄριος Πάγος διόρισεν τὸν / ἐξά-
 δελφόν μου Διαμαντὴν Νικολάου Ὀλύμπιον, ἀρχηγὸν εἰς τὰ Βουρσάκια / τῆς
 Εὐτίας, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀμέσως μετέβην ἐκεῖ ὅπου καὶ εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἐκ-
 πληρώσαμεν τὸ ἱερὸν στρατιωτικῶν πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκον / μας, εἰς ὅλας
 τὰς γινόμενας ἐκεῖ μάχας, ὅπου καὶ ἐπληρώθη βαρέως ὁ / αὐταδελφός μου
 Ἀναγνώστης καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὥς ἐκ τῆς βαρείας πληγῆς του ἀπεβί-
 ωσεν καὶ ἐτάφη εἰς ξηροχώριον, ἡ δὲ καταστροφὴ τοῦ στρατοῦ / μας εἰς Βου-
 σάκια προσῆλθεν ὥς ἐκ τὴν ἐπὶ πολλῆς διαμονῇ ἀνευ οὐδεμιᾶς / συντηρή-
 σεως οἷον μισθοδωσίας τροφῶν καὶ πολεμοφοδίων, ἀπέναντι πολιαρίθμον /
 τουρκικοῦ στρατοῦ, γνωστοῦ ὄντος τῆς πάσης. Ἐκ τῶν παιριπετιῶν ὅθεν τού-
 του / ἀναγκάσθημεν νὰ ὑποχωρήσομεν εἰς ὑσχηροτέραν θέσιν ὅπως δι' αὐτῆς /
 δυνηθόμεν καὶ ἀντιτάξομεν κατὰ τοῦ πολιαρίθμον ἐχθροῦ. Ὀχυροθέντες ὅθεν /
 εἰς τὰ Ντιμβένια πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ ξηροχωρίου, ὅπου καὶ ἐκεῖ εὐθασεν / πά-
 λιν ὁ ἐχθρὸς τὴν ἐπιούσαν, καὶ μάχης γενομένης ἐφονεύθη ὁ ὀπλαρχηγός Λιά-
 κος, ἐξάδελφος πρῶτος τῆς Μητρὸς μου καὶ πολὺ στρατιώται ὥστε / μὴ δυ-

1. Τόχοβα, σήμερ Τρίλοφος τῆς Πιερίας. Γιά γεγονότα στὸ χωριὸ αὐτὸ δὲ γίνε-
 ται λόγος στὸ βιβλίο τοῦ Γ. Χι ο ν ῖ δ η, Ἡ ἐκστρατεία καὶ ἡ ἐπανάστασις εἰς τὸν Ὀ-
 λυμπον, ἐ.ά., οὔτε καὶ στὰ Ἐνθυμήματα τοῦ Κασμοῦλη. Ἄν δὲν κάνει σύγχυση ὁ Ψα-
 ροδῆμος, τότε ἔχομεν ἓνα νέο στοιχεῖο, ποὺ ἀφορᾷ κάποια μικροσυμπλοκή.

2. Πρόκειται γιὰ τὸ καράβι, ποὺ ἦταν στὸν πόρο τοῦ Ἀλιάκμονα. Βλ. Κ α σ ο μ ο ῦ λ η γ, ἐ.ά., Α', σ. 198, πρβλ. Γ. Χι ο ν ῖ δ η, ἐ.ά., σ. 29.

3. Ὁ Ζαφειράκης καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Καρατάσου, ὁ Γιαννάκης, σκοτώθηκαν στίς 12 κί
 ὄχι στίς 4 Ἀπριλίου. Βλ. Ε. Ι. Σ τ ο υ γ ι α ν ν ᾱ κ η, Ἱστορία τῆς πόλεως Ναούσης, Θεσ.
 σαλονίκη 1976, σ. 206, 214-215.

νηθέντες νὰ ὑπομείνομεν εἰς τὴν ἀντίστασιν τοῦ ἐχθροῦ διεσκορηθί/θημεν ἔ-
καστος ὅπως καὶ ὅπου ἐδυνήθη, τέλος πάντων καὶ πάλιν κατε/φίγαμεν εἰς
Σκίαθον. Μετ' οὗ πολὺν εὐθασεν ἀπεσταλμένος ὁ Στρατηγὸς Πε/ριβὸς καὶ ἀ-
μέσως μετ' αὐτοῦ γινομένην Συμβουλίον ἀπ' ὅλους τοὺς ἐκεῖ | ὀπλαρχηγούς,
ἀπεφασίσθη νὰ καταλάβομεν τὰ Τρίκερη καὶ θέσεις ὀχυρᾶς | ὅπως φέρομεν
περισπασμὸν εἰς τοὺς ἐχθρούς. ἀμέσως ἐγένετω οὕτω, καὶ ἀπῆλθο/μεν εἰς
Τρίκερη. μόλις καταλάβομεν τὰς προσδιορισθίσας θέσεις, ἔμαθε | ὁ ἐχθρὸς
καὶ διενυθνήθη πρὸς τὸ μέρος μας, Διοικούμενος ἀπὸ τὸν Καλιόπασσα. | μάχης
δὲ γενομένης εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀλατᾶ¹, κατεστρέψαμεν ὀλόκληρον τῶν |
ἐχθρικῶν στρατῶν πισόντος καὶ τοῦ ἰδίου πασσᾶ². Ἐκ δὲ τῶν ζόντων, ἅπαν-
τες | παρ' ἡμῶν ἐξωγρήθησαν ἀναβέρον πλέον τῶν 270 ὀθωμανόν, τοὺς ὁ-
ποίους διήλθομεν | ἐκ στόματος μαχαίρας. Μετὰ παρέλυσιν διμήνου διαμο-
νῆς μας πρὸς φύλαξιν | τῶν ὁμοθρησκῶν μας τῶν 24 χωριῶν τοῦ Βόλου, εὐ-
θασεν ἕτερος πασσὰς μετ' | ἄρκετὰς καὶ οὕτως δυνάμεις, ὅστις καὶ ἐζήτησεν
σ. 4 ἀνακοχὴν ὅπλων μὲ τὴν συμφωνίαν | ἥ μὲν Τούρκῃ νὰ ἀπέλθωσιν ἅπαντες ἐκ
τῶν 24 χωρίων, αὐτὸ τοῦτο νὰ πράξομεν | καὶ ἡμεῖς καὶ μόνον πρὸς φύλαξιν
αὐτὸν νὰ μείνῃ ὁ ὀπλαρχηγὸς Δημήτριος | Μπαστέκης, ἀντάδελφος τοῦ φο-
ρευθέντος Κυριάκου μετὰ 200 ὀπλων, ὅπερ καὶ ἐγένετω. Τοῦτο | δὲ ἐγένετο
διότι ὁ Στρατὸς μας ἐστέρητο, πολεμοφοδίων καὶ τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας.

Μετὰ ταῦτα ὁ στρατὸς μας οὕτως εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη καὶ πολάκη[ς]
διαφόρους | ἐπιδρομὰς ἔκαμεν, ἐκπληρόσας πάντοτε τὸ καθήκον του καὶ ἐ-
πέστρεφεν εἰς τὰς Νήσους | Σκίαθον καὶ Σκόπελον πρὸς φύλαξιν αὐτὸν καὶ
τῶν ἐκ διαφορῶν μερῶν περίπου | τῶν 20 χηλιάδων ψυχῶν κατατρεχθέντων
καὶ καταδιοκομένον ἀδελφόν μας καὶ ὡς ἄσυλον | ἔχοντες τὰς Νήσους αὐτὰς
ἢ ἐξ ὅλου τῶν μερῶν καταστρεφόμενην.

Ἀκολουθῶς ἦλθεν ὁ Ἰωάννης Κωλέτης ὡς ἀπισταλμένος τῆς προσο-
ρινῆς | Κυβερνήσεως καὶ μᾶς ἀνήγγηλεν ὅτι εἶναι μεγάλη ἀνάγκη νὰ κατα-
λειφθῇ | ἐκ τοῦ ἡμετέρου Στρατοῦ ἡ Ἀταλάντι, ἵνα δι' αὐτῆς φέρομεν ἀντη-
περισπασ/μους εἰς τὰ ἐκεῖ ἐδρεύοντα καὶ τὴν διάβασιν εἰς τὰς | ἀθήνας τῶν
στρατευμάτων | τοῦ Κιονταῖ, ἐπιβηβάσθημεν ἀμέσως εἰς τὰ πλοῖα καὶ εὐ-
θάσαμεν εἰς Σκάλα Ἀτα/λάντης καὶ ἀμέσως ἀποβιβάσθημεν διενυθνήτες
εἰς Ἀταλάντι, μόλις ἤρχισεν | ἡ μάχη ἀπὸ τοὺς κατέχοντας αὐτὸ ἐχθρούς.
ἐφην[ς] εὐθασεν ἐκ λιβαδείας | ὅστις ἤχεν εἰδοποιηθῇ διὰ τὴν ἄρρηξίν μας ὁ

1. Ὁ Ἀλατὰς εἶναι νησάκι στὸν Παγασητικὸ κόλπο, ἀπέναντι ἀπὸ τὸ χωριὸ Μηλί-
να.

2. Τὸ σωστὸ εἶναι Ἀλιόπασας. Σκοτώθηκε στὸ χωριὸ Γατζεῦ τοῦ Πηλίου, στίς 19
Μαΐου 1823, καθὼς ἐπέστρεφε ἀπὸ τὸ Προμύρι. Βλ. σχετικὰ Γ. Θωμᾶ, Ἀποκατάστα-
ση μιᾶς ἱστορικῆς ἀλήθειας, «Θεσσαλικὴ Ἑστία» 20(1976)367-368, ὅπου καὶ σχετικὴ βι-
βλιογραφία.

Μουστάμπεϊς μετὰ 4 χηλιάδες / ὅθωμανῶν ὅστε, μὴ δυνήθentes ἑμεῖς ν' ἀντητάξομεν ἀλλ' οὔτε ὄχυράν θέσῃν / νὰ καταλάβομεν νικηθέντες καὶ ἀπολέσαντες πλέον τοὺς 50 ἄνδρας¹ εἰς δὲ καὶ / ὁ υἱὸς τοῦ ἀρχηγροῦ Ἐμμανοὴλ Παππᾶ καὶ ὁ ὄπλαρχηγὸς Νηγιάγγελος, ἐπεστρέψαμεν κατεσπευμένως εἰς τὴν Σκόλαν τῆς Ἀταλάντης, κακῶς ἔχοντες, καὶ / ἀμέσως ἐπιβηβάσθημεν εἰς τὰ πλοῖα ἐπηρεψάντες εἰς τὰς ἰδίους Νήσους τῆς / διαμονῆς μας.

Μετὰ παρέλευσιν καὶ πάλιν καιροῦ, εὐθασεν ὁ Ἀδὰμ Δούκας², ἀπεσταλμένος καὶ οὗτος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῶν ὄπλαρχηγῶν Κριεζότου / καὶ Βάσσου Μαυροβουνιώτου ἀπεφασίσθη καὶ πάλιν νὰ μεταβῶμεν εἰς Τρίκερη / καὶ νὰ καταλάβομεν αὐτά. Μετέβημεν ὅθεν διὰ τὸν πλοῖον ὅλοι ὁμοῦ εἰς Τρίκερην, ἀλλὰ δυστηχῶς ἡ πόλις αὕτη ἦχεν ὄχυροθῇ δυνατὰ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς / καὶ τοὺς ἰδίους Τρικεριώτας, τρεῖς δὲ κατὰ συνέχειαν ἡμέρας ἐμέναμεν / εἰς τὸ ὑπερὸν ἐν ὥρᾳ δυνατοῦ χημόνος, διαρκούσης τῆς μάχης νυχθημερόν / ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον νὰ φέρομεν ἀποτέλεσμα ὡς ἐκ τῆς δυνατῆς ὄχυροσεως τῶν. Εὐτυ/χως ὁμως εὐθασεν καὶ ἕτερος τονρικὸς στρατὸς διοικούμενος παρὰ τοῦ Νορχασέ / βραγὴ Μπεϊ, καὶ συγγήμενος ἐκ 1.200 περίπου ἐκλεκτῶν ἀλβανόν, [οἱ ὅποιοι] ἠθέλησαν / νὰ ὄχυροθῶσιν ἀπέναντι ἡμῶν καὶ νὰ μᾶς πολεμήσωσιν. μὴ δόσαντες ὁμως / οἱ ἡμέτεροι εἰς αὐτοὺς καιρὸν ὀλικὸν τῆς ὄχυροσεως τῶν ἐπιτέσαμεν κατ' / αὐτὸν φονεύσαντες τὸν Μπεϊν Νορχασέβραγην καὶ ἐν ἑτερον ὡς καὶ τῶν λοιπῶν / στρατῶν τῶν, φονευθέντες καὶ ζωγρισθέντες παρ' ἡμῶν. Ματὰ ταῦτα ὡς ἐκ τοῦ / δρυμιάτου, χημόνος μὴ δυνήθentes νὰ διαμύρομεν ἐκεῖ ἢ μὲν Ἀδὰμ Δούκας / Κριεζότης καὶ Βάσος [Μαυροβουνιώτης] ἐπέστρεψαν εἰς Σαλαμίνα, ἑμεῖς δὲ εἰς τὰς ἰδίους Νήσους.

Μετὰ ταῦτα εὐθασεν εἰς Σκίαθον καὶ Σκόπελον ὁ Ναύαρχος / Μιαούλης μᾶς ἀνίκηλεν τὴν ἀφῆξιν τοῦ Καποδηστρίου καὶ τὴν δια/ταγὴν νὰ μεταβῶμεν εἰς Μέγαρον διὰ νὰ διοργανησθῶμεν ὅθεν / ἅπας ὁ ἐν ταῖς δύο Νήσοις εὐρισκόμενος στρατός. παραχορῆμα μετέβημεν εἰς Μέγαρον, ὅπου ἐκεῖ διοργανήσθημεν εἰς χηλιαρ/χίας καὶ ἐτέθημεν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Στρατάρχου ὑψηλάντη, παρευρεθέντες καὶ εἰς τὰς δύο τελευτέας μάχας τοῦ ἀνηφορήτου καὶ / [τῆς] Πέτρας.

Γνωστὸν δὲ τῆς πάσης εἶναι ὅτι ἀπὸ τὰ 1821 καὶ μέχρις τῆς ἀφῆ/ξεως τοῦ Κυβερνήτου οὐδὲς τῶν ὄπλαρχηγῶν καὶ μέχρις τοῦ τελευτέου / στρατιώτου ἔλαβεν μισθὸν παρὰ τινός, ἐν ἧς καὶ ὁ ὑποφενόμενος κατὰ / τὰ μέρη εἰς τὰ ὅποια ἑμεῖς εὐρισκόμεθα. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι / ἐκ τῶν λειψήσων εἰς τὰς διαφόρους μάχας τοῦ ἐχθροῦ λαφύρων, ἐνθαρῃ/ναμεν τοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν

1. Πρόκειται γιὰ τὰ γεγονότα τῆς Ἀταλάντης τῆς 8-11-1823.

2. Ὁ Ἀδὰμ Δούκας ἦταν ἀρχικὰ ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ μεταγενέστερα (1825) ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου.

μας στρατιώτας και πολλάκις ἐφοδιάξα|μεν αὐτοὺς και ἐκ τῶν ἰδίων μας χρη-
μάτων.

Ἐξ ὅλων αὐτόν, τὸν γνωστὸν ἐκθετιθέτων παρατηρητὴ ἢ Σεβαστὴ ἐ-
πί|τροπὴ δηλαδὴ Μόχθης, κόπους, φόνους, ἐχμαλοσίας, θυσίαι κωνιτῆς | και
ἀκνύιτου περιουσίας τοῦ ὑποφενομένου μετὰ τῶν λοιπῶν ὀπλαρχη|γὸν ἤτη-
νες ἐκτὸς ἐμοῦ και τοῦ Γιωργίου Τζαχύλα, οὐδὲς ἐκ τῶν | λοιπῶν τῶν ἀναφε-
ρομένων εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὑπάρχει εἰς τὴν ζωήν.

Κατὰ συνέπειαν μὴ ἔχοντες εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα οὔτε πιθαμὴν γῆς/
διὰ τὰ ταφῶ ἐνδισκόμενος και ἄνευ μισθοῦ πρὸ 27 περίπου ἐτῶν και χαρ-
ακτηρισμένος ταγματάρχης τουτέστιν Λοχαγός, ἐνὸ ἢ ὀμιοβαθμὴ μου σή|
μερον ἦναι ἀντισυνταγματάρχαι και Συνταγματάρχαι, και μάλιστα Στρα-
τιώτες τοὺς ὁποίους ἤχον ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου, βλέπο σήμερον νὰ | κατέχουν
τὸν βαθμὸν τοῦ πραγματικοῦ ταγματάρχου. ἂς εὐαρεστηθῇ | ἀφοῦ πρῶτον
ἐκαστος τῶν Σεβαστῶν μελῶν βάλῃ τὴν Χίρα του εἰς τὴν Καρδίαν | [και] ἀπο-
φασίσῃ και δι' ἐμᾶς ὅτι νομίσῃ δίκαιον.

ὑποσημειοῦμαι ὁ εὐπειθέστατος
Δ[ῆμος] [Νικολάου] Ὀλύμπιος ἢ Ψαροδοῆμος
χαρακτηριζόμενος ταγματάρχης

Στόμιο τῆς Λάρισας

ΚΩΣΤΑΣ Β. ΣΠΑΝΟΣ

R É S U M É

Costas B. Spanos, Quatorze documents des combattants Nikolaou-Olympios.

Les 3 fils de Nikolas Kateriniotis (ou Baroutas, ou Kaltekis), Diamandis, Costas et Charissis, et leur cousin Dimos ou Psarodimos, se sont fait connus sous le nom Nikolaou-Olympios.

Après les combats de Naoussa et d'Olympe (1822), ils sont rédescendus à Grèce du Sud, et ils ont participé à beaucoup de combats, à l'île d'Eubée, à Styliida, à Pélion, à Atalanti etc.

Diamandis Nikolaou-Olympios a été un général de l'Indépendance grecque, et les restes ont été combattants sous son ordre.

L'auteur de cet article présente quatorze documents, dont les 11 sont inédits. Ils se trouvent tous aux Archives des Combattants de la Bibliothèque Nationale d'Athènes (boîte 159). Ces documents nous fournissent des renseignements sur les actions de la famille Nikolaou-Olympios de 1821 jusqu'à 1854.